

بررسی نگرش مردم نسبت به انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰

گزارش شماره ۵

مقدمه

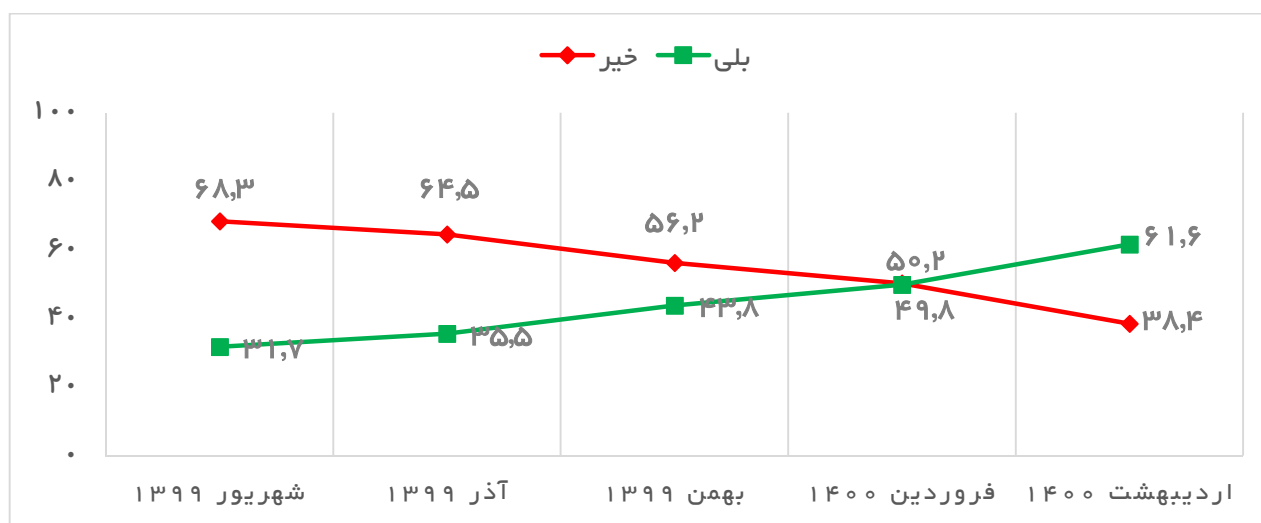
مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپا) در ادامه روند نظرسنجی‌های انتخاباتی - که به منظور سنجش نگرش مردم ایران درباره انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۴۰۰ به انجام می‌رسد در روزهای ۱۸ تا ۲۰ اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۰ یک نظرسنجی در مقیاس ملی انجام داده است. اطلاعات این نظرسنجی با رعایت اصول علمی و با در نظر گرفتن جمعیت کل کشور (اعم از مناطق شهری و روستایی) با تعداد نمونه ۱۵۵۳ نفر به شیوه مصاحبه تلفنی گردآوری شده است. این نظرسنجی موج پنجم از نظرسنجی‌های انتخاباتی ایسپا است که موج‌های پیشین آن به ترتیب در شهریور، آذر، بهمن‌ماه سال ۱۳۹۹ و فروردین ۱۴۰۰ انجام شده‌اند.

مشخصات پاسخگویان

۴۹,۶ درصد پاسخگویان این نظرسنجی را مردان و ۵۰,۴ درصد آنها را زنان تشکیل می‌دهند. ۲۶,۹ درصد در بازه سنی ۱۸-۲۹ سال، ۴۴,۴ درصد در سنین ۳۰-۴۹ سال و ۲۸,۷ درصد در سنین ۵۰ سال و بالاتر از آن بوده‌اند. ۶۳,۳ درصد پاسخگویان میزان تحصیلات خود را غیردانشگاهی و ۳۵,۹ درصد دانشگاهی اعلام کرده‌اند. ۶۹,۸ درصد پاسخگویان را افراد متأهل و ۲۴ درصد آنها را افراد مجرد تشکیل داده‌اند. ۳۸ درصد پاسخگویان این نظرسنجی در مراکز استان‌ها، ۳۶ درصد در سایر شهرها و ۲۶ درصد در روستاها سکونت داشته‌اند. نرخ پاسخ در طرح حاضر ۶۳ درصد بوده است. این میزان نشان می‌دهد از هر ۱۰۰ نفر ۶۳ نفر به درخواست پرسشگران برای مصاحبه پاسخ مثبت داده‌اند.

اطلاع مردم از زمان انتخابات ریاست جمهوری

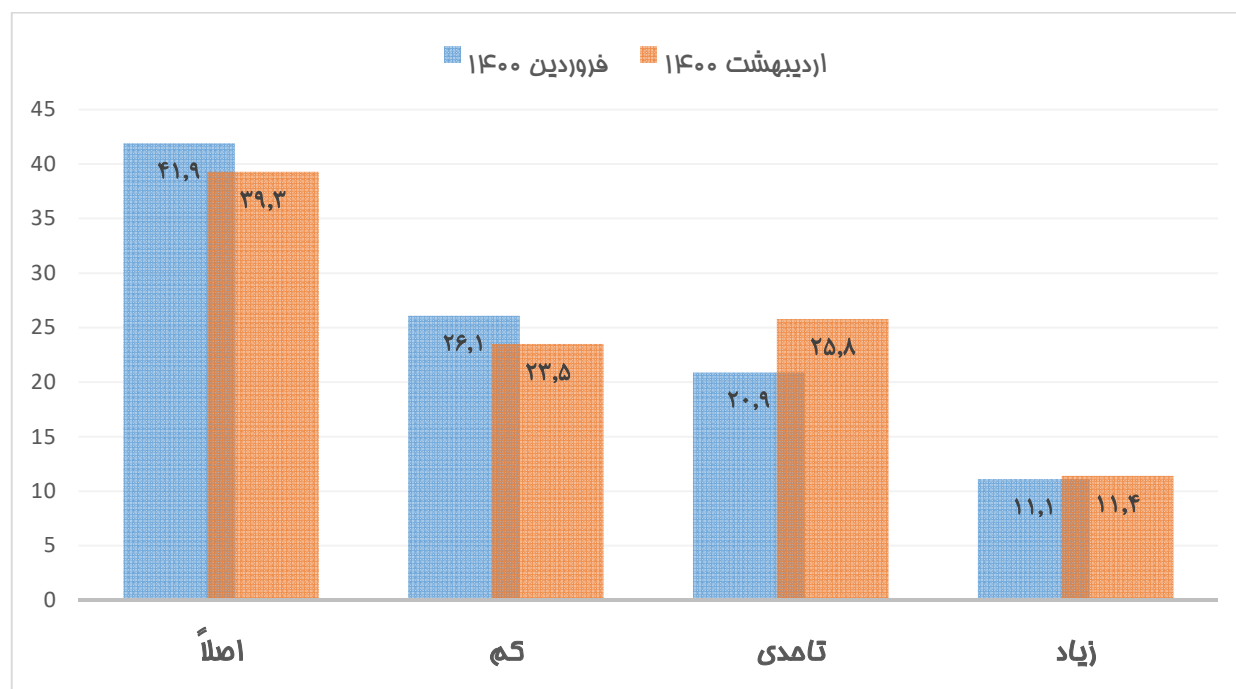
به منظور سنجش میزان توجه شهروندان به موضوع انتخابات از آن‌ها پرسیده شده «همان‌طور که می‌دانید امسال قرار است انتخابات ریاست جمهوری ایران برگزار شود. آیا می‌دانید این انتخابات در چه ماهی برگزار خواهد شد؟» ۶۱,۶ درصد شهروندان از زمان برگزاری انتخابات ریاست جمهوری پیش رو اطلاع داشته‌اند؛ در مقابل ۳۸,۴ درصد پاسخگویان یا نمی‌دانسته‌اند این انتخابات در چه ماهی برگزار می‌شود یا به ماه‌های دیگری غیر از خردادماه اشاره کرده‌اند. نتایج از افزایش قابل توجه آگاهی شهروندان از زمان برگزاری انتخابات نسبت به فروردین‌ماه حکایت دارد.

نمودار شماره ۱: نمایش پاسخگویان بر حسب اطلاع از زمان برگزاری انتخابات

پیگیری اخبار مربوط به انتخابات

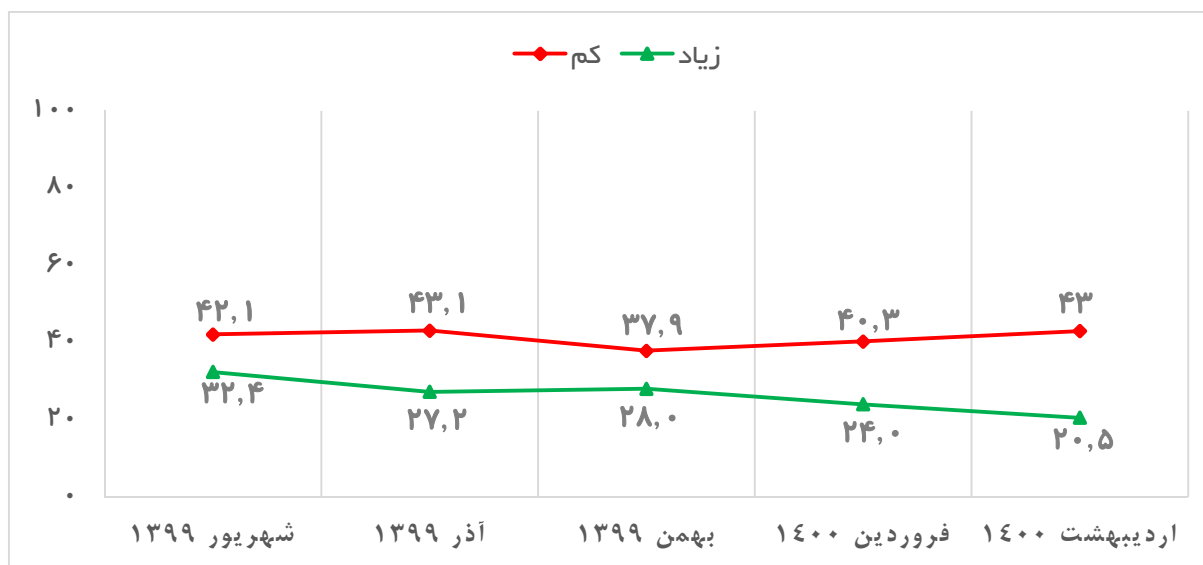
میزان پیگیری اخبار و تحولات انتخاباتی می‌تواند تا حدودی نشانگر اهمیت رخداد انتخابات در ذهن شهروندان باشد. در این نظرسنجی از پاسخگویان پرسیده شده است «انتخابات ریاست جمهوری در خرداد ماه برگزار خواهد شد. شما تا چه حد اخبار این انتخابات را دنبال می‌کنید؟». ۳۹,۳ درصد پاسخگویان گفته‌اند اصلاً اخبار انتخابات را دنبال نمی‌کنند، ۲۳,۵ درصد کمی و ۲۵,۸ درصد تا حدی پیگیر اخبار تحولات انتخاباتی هستند. افرادی که در حد زیاد اخبار مربوط به انتخابات را پیگیری می‌کنند ۱۱,۴ درصد پاسخگویان را تشکیل می‌دهند.

نمودار شماره ۲: نمایش پاسخگویان بر حسب میزان پیگیری اخبار مربوط به انتخابات

دیدگاه پاسخگویان در خصوص میزان مشارکت مردم در انتخابات

از پاسخگویان پرسیده شده است «فکر می‌کنید مردم تا چه میزان در این انتخابات (ریاست جمهوری) شرکت می‌کنند؟» که ۲۰,۵ درصد گفته‌اند فکر می‌کنند مردم به میزان زیاد یا خیلی زیادی در انتخابات ریاست جمهوری شرکت خواهند کرد. میزان مشارکت مردم از نظر ۱۵,۱ درصد در حد متوسط خواهد بود و از نظر ۴۳ درصد پاسخگویان، مردم مشارکت کم یا خیلی کمی در انتخابات خواهند داشت. ۲۱,۴ درصد نیز گفته‌اند نمی‌دانند مردم تا چه حد در انتخابات شرکت خواهند کرد.

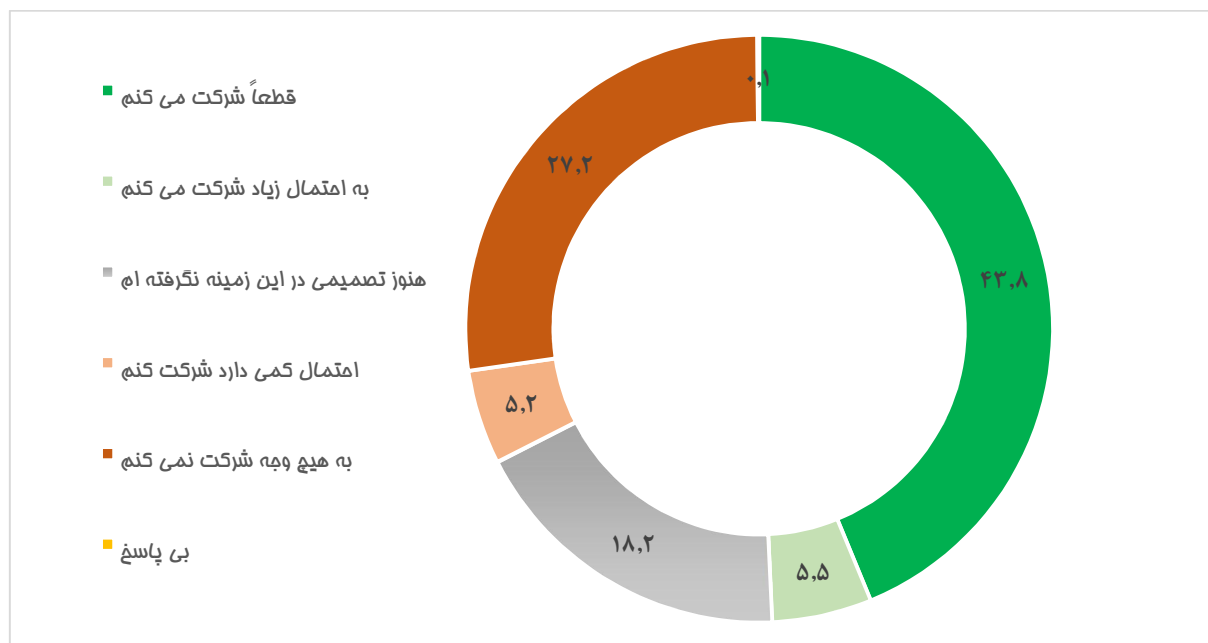
نمودار شماره ۳: روند دیدگاه پاسخگویان در خصوص میزان مشارکت مردم در انتخابات

میزان تمایل به مشارکت در انتخابات ریاست جمهوری

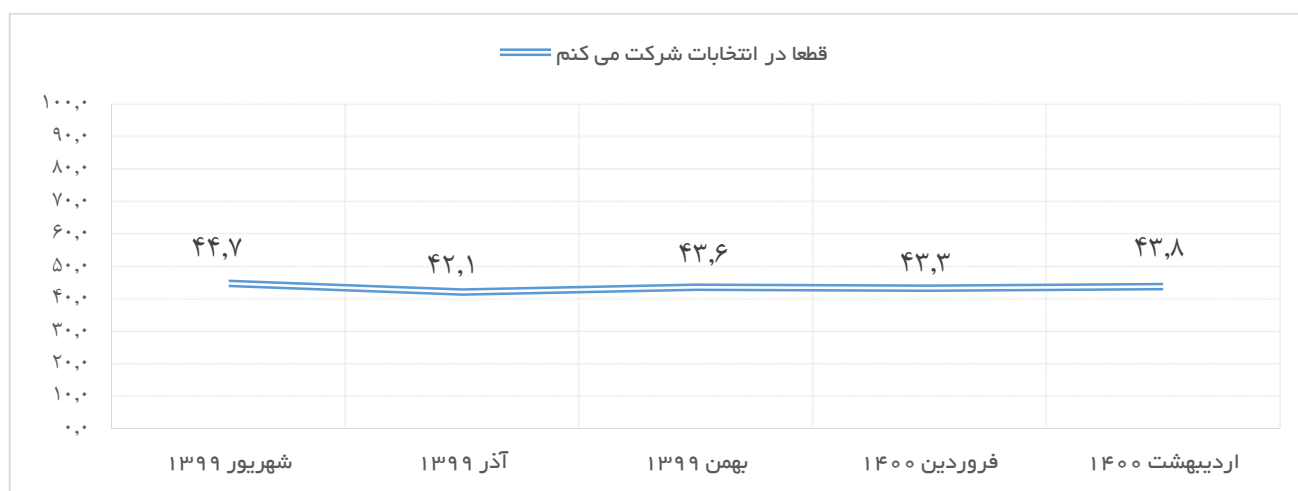
در ادامه از افراد نمونه پرسیده شده است «خود شما برای شرکت در انتخابات ریاست جمهوری پیش رو چه تصمیمی گرفته‌اید؟». ۴۳,۸ درصد کل پاسخگویان گفته‌اند قطعاً در انتخابات ریاست جمهوری شرکت خواهند کرد، ۵,۵ درصد گفته‌اند به احتمال زیاد شرکت خواهند کرد. با لحاظ تعداد عدم همکاری با پرسشگران و همچنین در نظر گرفتن اندکی محافظه‌کاری در نظرسنجی تلفنی، در حال حاضر میزان تمایل مردم به مشارکت در انتخابات ریاست جمهوری حدود ۴۰ درصد برآورد می‌شود.

با توجه به محافظه‌کاری ناشی از روش تلفنی عدد گزینه «به هیچ وجه شرکت نمی‌کنم» معتبر نیست چون بخشی از کسانی که قصد شرکت در انتخابات ندارند گزینه «هنوز تصمیم نگرفته‌ام» را انتخاب می‌کنند.

یافته‌ها حاکی از آن است که ۳۴ درصد پاسخگویان در گروه سنی ۱۸ تا ۲۹ سال، ۴۱,۹ درصد در گروه سنی ۳۰ تا ۴۹ سال و ۵۵,۸ درصد پاسخگویان در گروه سنی ۵۰ سال به بالا تصمیم قطعی برای شرکت در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۴۰۰ دارند. ۳۴,۳ درصد ساکنان مراکز استان‌ها، ۴۲,۸ درصد ساکنان سایر شهرها و ۵۹,۲ درصد ساکنان روستاها گفته‌اند قطعاً در انتخابات شرکت خواهند کرد. ۴۶,۸ درصد افراد فاقد تحصیلات دانشگاهی و ۳۸,۶ درصد افراد دارای تحصیلات دانشگاهی تصمیم قطعی برای شرکت در انتخابات گرفته‌اند.

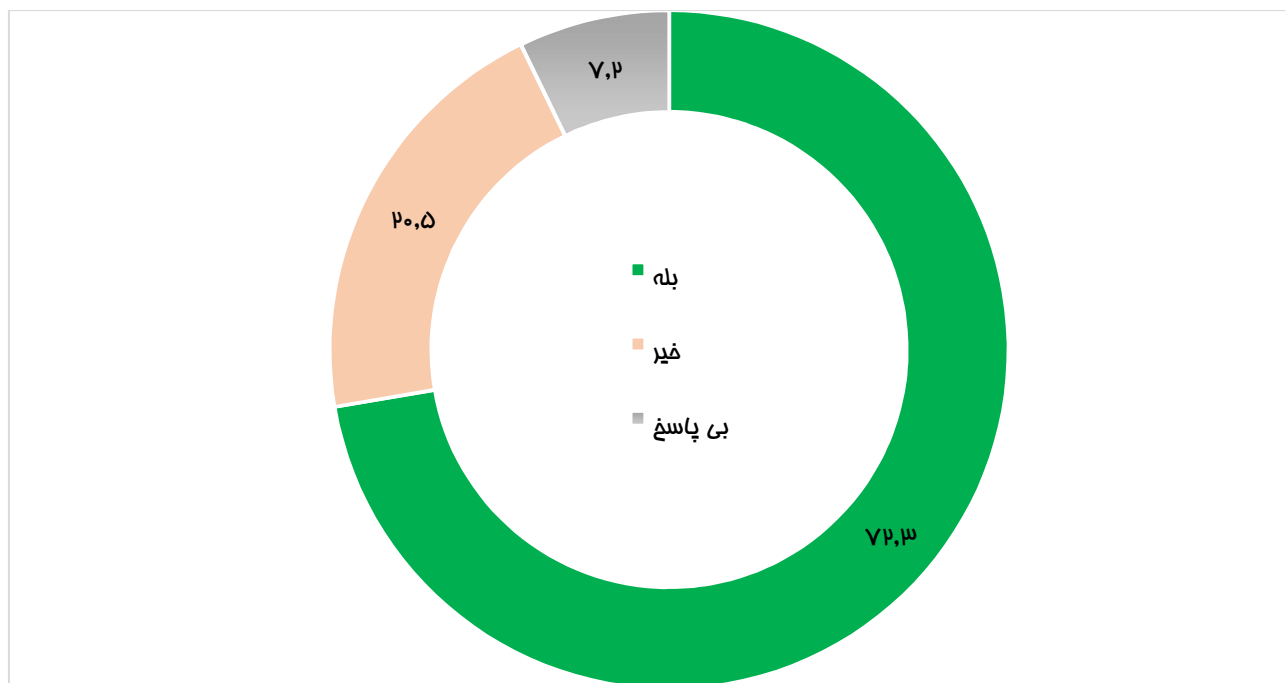
نمودار شماره ۴: میزان تمایل پاسخگویان به شرکت در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۴۰۰

نمودار شماره ۵: روند تمایل پاسخگویان به شرکت در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۴۰۰

میزان تشویق دیگران به مشارکت در انتخابات جمهوری

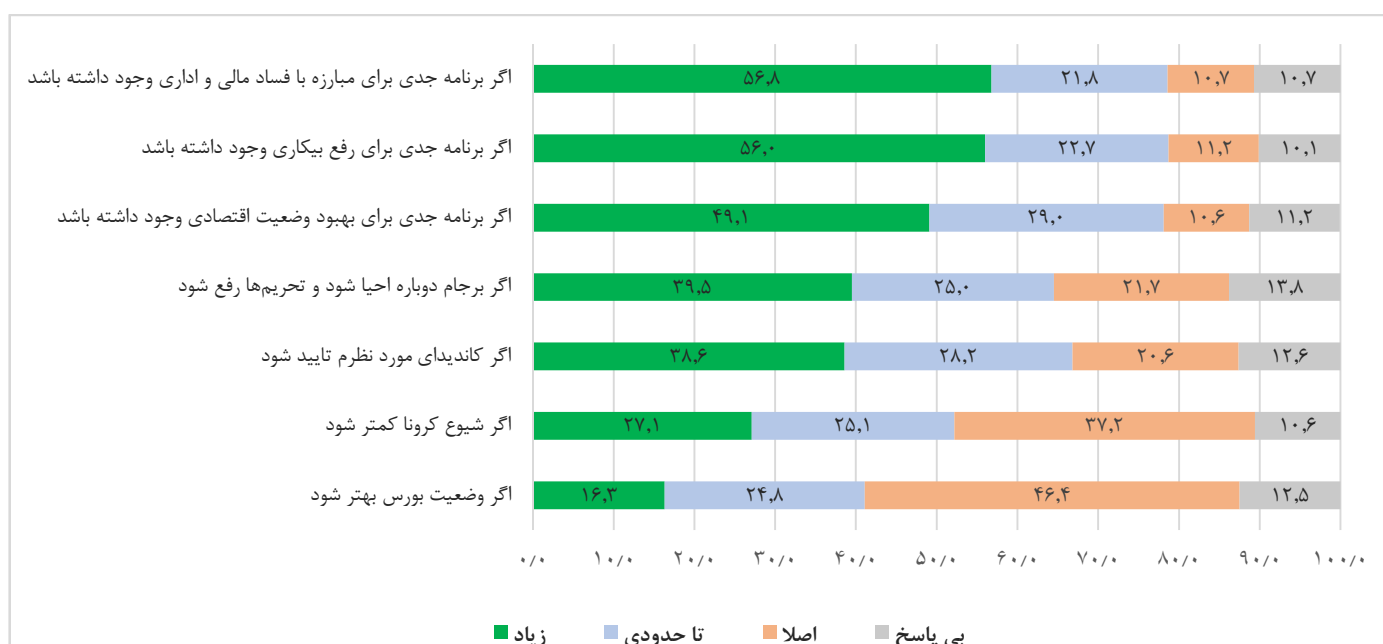
از افرادی که گفته‌اند قطعاً یا به احتمال زیاد در انتخابات شرکت می‌کنند پرسیده شده است «یا دیگران را هم به مشارکت در انتخابات تشویق خواهید کرد یا خیر؟» ۷۲,۳ درصد افرادی که قطعاً یا به احتمال زیاد در انتخابات شرکت می‌کنند گفته‌اند دیگران را هم به مشارکت در انتخابات تشویق می‌کنند و در مقابل ۲۰,۵ درصد گفته‌اند دیگران را تشویق نمی‌کنند. ۷,۲ درصد افراد نیز به این سوال پاسخ نداده‌اند.

نمودار شماره ۶: تمایل پاسخگویان به تشویق دیگران برای مشارکت در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۴۰۰

عوامل تاثیرگذار بر افزایش مشارکت پاسخگویان در انتخابات

از افرادی که تصمیم قطعی برای شرکت در انتخابات نگرفته‌اند (افراد مردد) پرسیده شده است «هر یک از مواردی که برایتان می‌خوانم تا چه حد شما را برای شرکت در انتخابات ترغیب خواهد کرد؟» نتایج نشان می‌دهد بیشترین عامل ترغیب کننده افرادی که هنوز تصمیم قاطع برای شرکت در انتخابات نگرفته‌اند وجود برنامه جدی برای مبارزه با فساد مالی و اداری است که ۵۶٫۸ درصد گفته‌اند تأثیر زیادی بر تصمیمشان خواهد داشت. در مراتب بعدی وجود برنامه جدی برای رفع بیکاری با ۵۶ درصد، وجود برنامه جدی برای بهبود وضعیت اقتصادی با ۴۹٫۱ درصد و احیا دوباره برجام و رفع تحریم‌ها با ۳۹٫۵ درصد قرار گرفته‌اند. ۳۸٫۶ درصد مردم گفته‌اند اگر کاندیدای مورد نظرشان تأیید شود تأثیر زیادی بر تصمیمشان برای شرکت در انتخابات دارد. ۲۷٫۱ درصد معتقدند اگر شیوع کرونا کمتر شود تأثیر زیادی بر شرکت کردنشان در انتخابات دارد. ۱۶٫۳ درصد مردم اظهار کرده‌اند در صورت بهبود وضعیت بورس به میزان زیاد ترغیب می‌شوند که در انتخابات شرکت کنند.

نمودار شماره ۷: شرایط پاسخگویان برای شرکت در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۴۰۰

میزان رای احتمالی مردم به شخصیت‌های سیاسی (در صورت کاندیدا شدن در انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰)

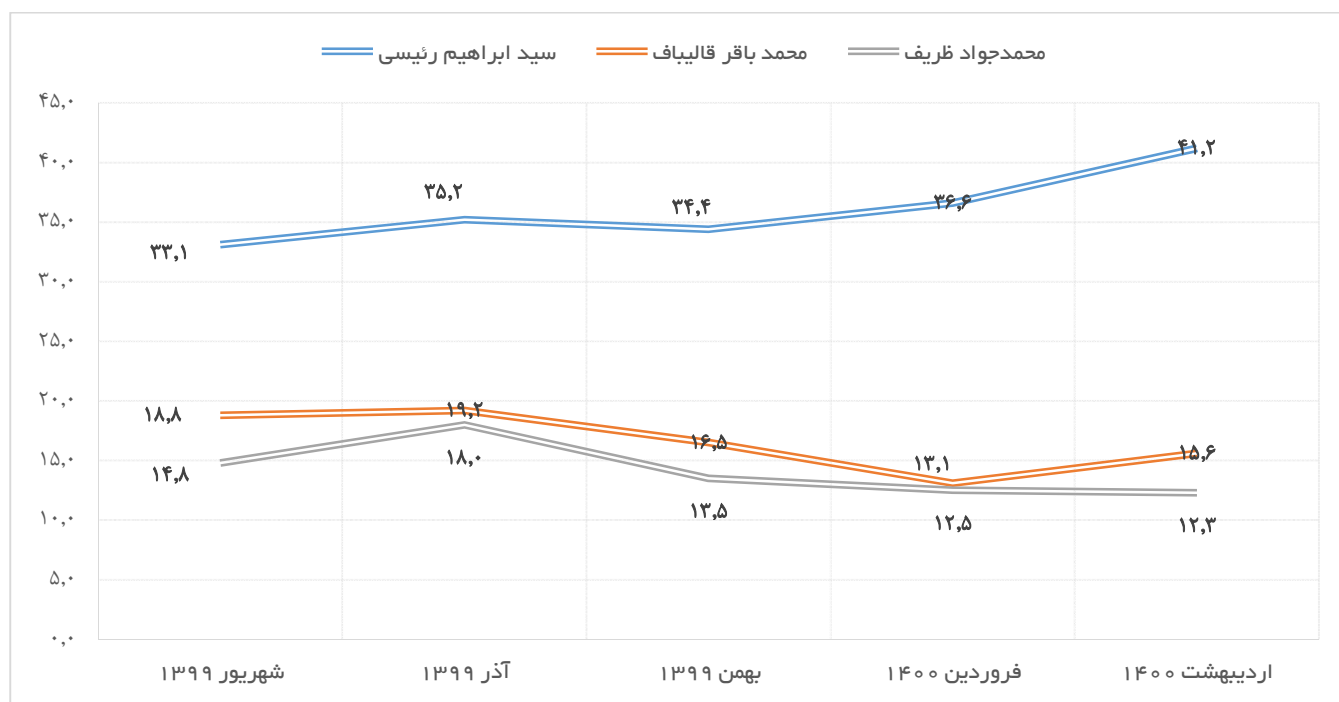
از پاسخگویان پرسیده شده است «من اسم چند شخصیت سیاسی را می‌خوانم. اگر هر کدام کاندیدای ریاست جمهوری شوند تا چه حد احتمال دارد شما به هر یک از این افراد رای بدهید؟».

با توجه به نتایج طرح نظرسنجی، ۴۱٫۲ درصد کل افراد نمونه، به غیر از کسانی که قطعاً در انتخابات شرکت نمی‌کنند، گفته‌اند در صورت کاندیدا شدن ابراهیم رئیسی، احتمال زیادی دارد که به ایشان رأی دهند. این نسبت برای محمدباقر قالیباف ۱۵٫۶ درصد، محمدجواد ظریف ۱۲٫۳ درصد، محسن رضایی ۹٫۲ درصد، علی لاریجانی ۷٫۲ درصد، سعید محمد ۷٫۰ درصد، محسن هاشمی ۶٫۳ درصد، سعید جلیلی ۵٫۰ درصد، اسحاق جهانگیری ۳٫۷ درصد، مسعود پزشکیان و محمدرضا عارف هر کدام ۳٫۰ درصد، عزت‌الله ضرغامی ۲٫۸ درصد و حسین دهقان ۱٫۶ درصد است. همچنین ۵۷٫۳ درصد افراد گفته‌اند سعید محمد را نمی‌شناسند. این میزان برای حسین دهقان با ۵۶٫۹ درصد، مسعود پزشکیان با ۵۴٫۲ درصد، سعید جلیلی با ۴۵٫۵ درصد، عزت‌الله ضرغامی با ۴۱٫۶ درصد و محمدرضا عارف با ۴۱ درصد بیش از سایر افراد است.

نمودار شماره ۸: میزان رأی احتمالی پاسخگویان به شخصیت‌های سیاسی (کل افراد نمونه به غیر از کسانی که قطعاً در انتخابات شرکت نمی‌کنند)

روند آرای احتمالی برخی شخصیت‌ها در بین کل نمونه غیر از افرادی که گفته‌اند قطعاً در انتخابات شرکت نمی‌کنند به شرح نمودار ذیل است:

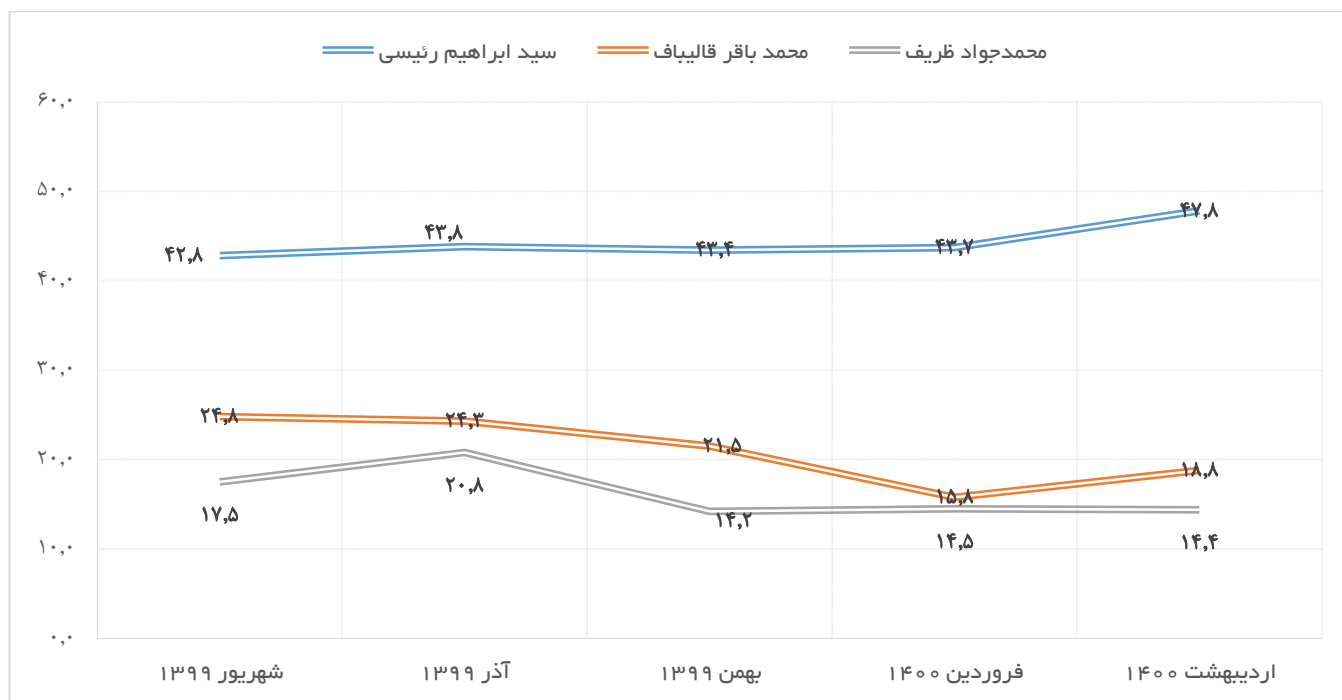
نمودار شماره ۹: روند آرای احتمالی برخی شخصیت‌ها (در بین همه غیر از افرادی که گفته‌اند قطعاً در انتخابات شرکت نمی‌کنند)

نسبت آرای احتمالی شخصیت‌های مذکور در بین افرادی که گفته‌اند قطعاً یا به احتمال زیاد در انتخابات شرکت می‌کنند:

نمودار شماره ۱۰: میزان رأی احتمالی پاسخگویان به شخصیت‌های سیاسی (کسانی که گفته‌اند قطعاً یا به احتمال زیاد در انتخابات شرکت می‌کنند)

روند آرای احتمالی برخی شخصیت‌ها در بین افرادی که گفته‌اند قطعاً یا به احتمال زیاد در انتخابات شرکت می‌کنند به شرح نمودار ذیل است:

نمودار شماره ۱۱: روند آرای احتمالی برخی شخصیت‌ها (در بین افرادی که گفته‌اند قطعاً یا به احتمال زیاد در انتخابات شرکت می‌کنند)

از پاسخگویان پرسیده شده است «با فرض شرکت شما در انتخابات اگر فقط آقای رئیسی و آقای ظریف در انتخابات حضور داشته باشند به چه کسی رأی می‌دهید؟». بر اساس داده‌های نظرسنجی حاضر، در صورت حضور آقای رئیسی و ظریف در انتخابات، ۵۸,۱ درصد از افرادی که گفته‌اند قطعاً یا به احتمال زیاد در انتخابات شرکت می‌کنند به آقای رئیسی رأی می‌دهند و ۱۳,۷ درصد آن‌ها نیز اظهار داشته‌اند به آقای ظریف رأی می‌دهند. ۲۳ درصد این افراد نیز گفته‌اند نمی‌دانند به کدام یک رأی می‌دهند و ۵,۲ درصد دیگر نیز به هیچکدام رأی نمی‌دهند. از کل پاسخگویان نیز (بجز افرادی که به هیچ وجه در انتخابات شرکت نمی‌کنند) ۵۳,۲ درصد گفته‌اند به آقای رئیسی و ۱۵,۲ درصد به آقای ظریف رأی می‌دهند. از کل این پاسخگویان، ۲۰,۴ درصد گفته‌اند نمی‌دانند به کدام یک رأی می‌دهند و ۱۱,۲ درصد دیگر نیز به هیچکدام رأی نمی‌دهند.

با فرض شرکت شما در انتخابات اگر فقط آقای رئیسی و آقای ظریف در انتخابات حضور داشته باشند به چه کسی رأی می‌دهید؟

سید ابراهیم رئیسی

برحسب مشارکت کنندگان

برحسب مشارکت کنندگان و افراد مردد

محمد جواد ظریف

نمی‌دانم/بی پاسخ

هیچکدام

مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپا)
جامعه آماری: افراد بالای ۱۸ سال کل کشور
اندازه نمونه: ۱۵۵۳
زمان اجرا: ۱۸ الی ۲۰ اردیبهشت ۱۴۰۰
شیوه اجرا: مصاحبه تلفنی

نمودار شماره ۱۲: میزان رأی احتمالی به آقای رئیسی و آقای ظریف

بر اساس داده‌های نظرسنجی، در صورت حضور آقای رئیسی و جهانگیری در انتخابات، ۶۴,۷ درصد از افرادی که گفته‌اند قطعا یا به احتمال زیاد در انتخابات شرکت می‌کنند به آقای رئیسی رأی می‌دهند و ۵,۴ درصد آنها نیز اظهار داشته‌اند به آقای جهانگیری رأی می‌دهند. ۲۱,۹ درصد این افراد نیز گفته‌اند نمی‌دانند به کدام یک رأی می‌دهند و ۸ درصد دیگر نیز به هیچکدام رأی نمی‌دهند. از کل پاسخگویان نیز (بجز افرادی که به هیچ وجه در انتخابات شرکت نمی‌کنند) ۵۹,۸ درصد گفته‌اند به آقای رئیسی و ۵,۲ درصد به آقای جهانگیری رأی می‌دهند. از کل این پاسخگویان، ۱۹,۵ درصد گفته‌اند نمی‌دانند به کدام یک رأی می‌دهند و ۱۵,۵ درصد دیگر نیز به هیچکدام رأی نمی‌دهند.

با فرض شرکت شما در انتخابات اگر فقط آقای رئیسی و آقای جهانگیری در انتخابات حضور داشته باشند به چه کسی رأی می‌دهید؟

سید ابراهیم رئیسی

برحسب مشارکت کنندگان

برحسب مشارکت کنندگان و افراد مردد

اسحاق جهانگیری

نمی‌دانم/بی پاسخ

هیچکدام

مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپا)
جامعه آماری: افراد بالای ۱۸ سال کل کشور
اندازه نمونه: ۱۵۵۳
زمان اجرا: ۱۸ الی ۲۰ اردیبهشت ۱۴۰۰
شیوه اجرا: مصاحبه تلفنی

نمودار شماره ۱۳: میزان رأی احتمالی به آقای رئیسی و آقای جهانگیری

در ادامه نظرسنجی، از افراد پرسیده شده است «اگر فقط آقای قالیباف و آقای ظریف در انتخابات حضور داشته باشند به چه کسی رأی می‌دهید؟» که ۳۷,۴ درصد از افرادی که گفته‌اند قطعا یا به احتمال زیاد در انتخابات شرکت می‌کنند به آقای قالیباف رأی می‌دهند و ۲۰,۱ درصد آنها نیز اظهار داشته‌اند به آقای ظریف رأی می‌دهند. ۲۲,۷ درصد این افراد نیز گفته‌اند نمی‌دانند به کدام یک رأی می‌دهند و ۱۹,۸ درصد دیگر نیز به هیچکدام رأی نمی‌دهند.

از کل پاسخگویان نیز (بجز افرادی که به هیچ وجه در انتخابات شرکت نمی‌کنند) ۳۲ درصد گفته‌اند به آقای قالیباف و ۲۱,۶ درصد به آقای ظریف رأی می‌دهند. از کل این پاسخگویان، ۲۰,۱ درصد گفته‌اند نمی‌دانند به کدام یک رأی می‌دهند و ۲۶,۳ درصد دیگر نیز به هیچکدام رأی نمی‌دهند.

با فرض شرکت شما در انتخابات اگر فقط آقای قالیباف و آقای ظریف در انتخابات حضور داشته باشند به چه کسی رأی می‌دهید؟

محمد باقر قالیباف

برحسب مشارکت کنندگان

برحسب مشارکت کنندگان و افراد مردد

محمد جواد ظریف

■ نمی‌دانم/بی پاسخ

■ هیچکدام

مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپا)
جامعه آماری: افراد بالای ۱۸ سال کل کشور
اندازه نمونه: ۱۵۵۳
زمان اجرا: ۱۸ الی ۲۰ اردیبهشت ۱۴۰۰
شیوه اجرا: مصاحبه تلفنی

نمودار شماره ۱۴: میزان رأی احتمالی به آقای قالیباف و آقای ظریف

طبق داده‌های نظرسنجی، در صورت حضور آقای قالیباف و پزشکيان در انتخابات، ۴۴,۳ درصد از افرادی که گفته‌اند قطعا يا به احتمال زياد در انتخابات شرکت می‌کنند به آقای قالیباف رأی می‌دهند و ۸ درصد آنها نیز اظهار داشته‌اند به آقای پزشکيان رأی می‌دهند. ۲۶ درصد این افراد نیز گفته‌اند نمی‌دانند به کدام یک رأی می‌دهند و ۲۱,۷ درصد دیگر نیز به هیچکدام رأی نمی‌دهند.

از کل پاسخگویان نیز (به‌جز افرادی که به هیچ وجه در انتخابات شرکت نمی‌کنند) ۳۸,۷ درصد گفته‌اند به آقای قالیباف و ۸ درصد به آقای پزشکيان رأی می‌دهند. از کل این پاسخگویان، ۲۲,۹ درصد گفته‌اند نمی‌دانند به کدام یک رأی می‌دهند و ۳۰,۴ درصد دیگر نیز به هیچکدام رأی نمی‌دهند.

با فرض شرکت شما در انتخابات اگر فقط آقای قالیباف و آقای پزشکيان در انتخابات حضور داشته باشند به چه کسی رأی می‌دهید؟

محمد باقر قالیباف

برحسب مشارکت کنندگان

برحسب مشارکت کنندگان و افراد مردد

مسعود پزشکيان

نمی‌دانم/بی پاسخ

هیچکدام

مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپا)
جامعه آماری: افراد بالای ۱۸ سال کل کشور
اندازه نمونه: ۱۵۵۳
زمان اجرا: ۱۸ الی ۲۰ اردیبهشت ۱۴۰۰
شیوه اجرا: مصاحبه تلفنی

نمودار شماره ۱۵: میزان رأی احتمالی به آقای قالیباف و آقای پزشکيان

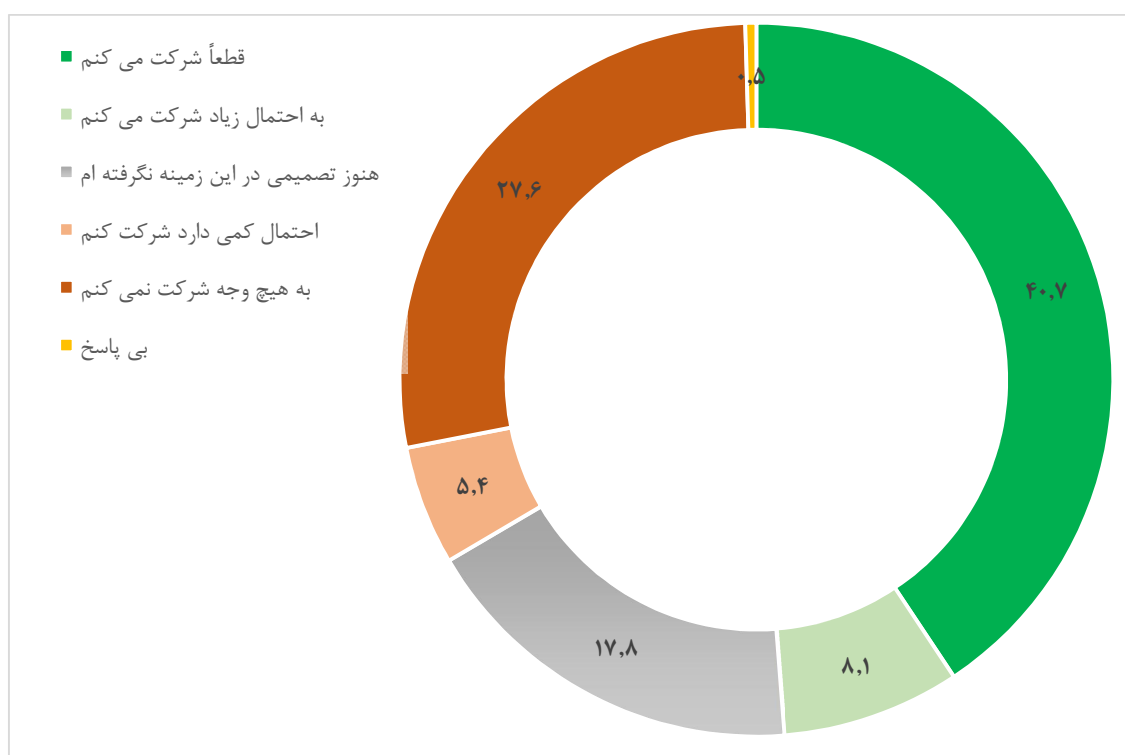
داده‌های نظرسنجی نشان می‌دهد که در صورت حضور آقای قالیباف و جهانگیری در انتخابات، ۴۳٫۶ درصد از افرادی که گفته‌اند قطعاً یا به احتمال زیاد در انتخابات شرکت می‌کنند به آقای قالیباف رأی می‌دهند و ۸٫۴ درصد آنها نیز اظهار داشته‌اند به آقای جهانگیری رأی می‌دهند. ۲۴٫۲ درصد این افراد نیز گفته‌اند نمی‌دانند به کدام یک رأی می‌دهند و ۲۳٫۸ درصد دیگر نیز به هیچکدام رأی نمی‌دهند.

از کل پاسخگویان نیز (به‌جز افرادی که به هیچ وجه در انتخابات شرکت نمی‌کنند) ۳۸ درصد گفته‌اند به آقای قالیباف و ۸٫۸ درصد به آقای جهانگیری رأی می‌دهند. از کل این پاسخگویان، ۲۱٫۱ درصد گفته‌اند نمی‌دانند به کدام یک رأی می‌دهند و ۳۲٫۱ درصد دیگر نیز به هیچکدام رأی نمی‌دهند.

نمودار شماره ۱۶: میزان رأی احتمالی به آقای قالیباف و آقای جهانگیری

از پاسخگویان پرسیده شده است «انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا هم همزمان با انتخابات ریاست جمهوری برگزار خواهد شد. شما برای شرکت در انتخابات شوراهای چه تصمیمی گرفته‌اید؟». ۴۰,۷ درصد کل پاسخگویان گفته‌اند قطعاً در انتخابات شوراهای شرکت خواهند کرد، ۸,۱ درصد گفته‌اند به احتمال زیاد شرکت خواهند کرد. بر این اساس چندان تفاوتی بین میزان مشارکت در انتخابات ریاست جمهوری و شوراهای اسلامی شهر و روستا وجود ندارد و در حال حاضر میزان تمایل مردم برای شرکت در انتخابات شوراهای نیز حدود ۴۰ درصد تخمین زده می‌شود. یافته‌ها حاکی از آن است که ۳۰,۴ درصد پاسخگویان در گروه سنی ۱۸ تا ۲۹ سال، ۴۰,۵ درصد در گروه سنی ۳۰ تا ۴۹ سال و ۵۱,۱ درصد پاسخگویان در گروه سنی ۵۰ سال به بالا تصمیم قطعی برای شرکت در انتخابات شوراهای دارند. ۲۷,۵ درصد ساکنان مراکز استان‌ها، ۴۱ درصد ساکنان سایر شهرها و ۶۰,۳ درصد ساکنان روستاها گفته‌اند قطعاً در انتخابات شوراهای شرکت خواهند کرد. ۴۵ درصد افراد فاقد تحصیلات دانشگاهی و ۳۴,۲ درصد افراد دارای تحصیلات دانشگاهی تصمیم قطعی برای شرکت در انتخابات شوراهای گرفته‌اند.

نمودار شماره ۱۷: میزان تمایل مردم به شرکت در انتخابات شوراهای